

Kultur / **Bøger**

Ufrivilligt i hænderne på videnskaben

Foto: Sara Galbiati, Gyldendal Medie, 2023

ANMELDELSE / 03.08.23

Med 'Jernlungen' har Kirstine Reffstrup givet os en gave: Et ikkekønnet sprog for kroppe og sex.

Sandra Cecilie Quist Lund

Del artikel: [f](#) [t](#)

Kirstine Reffstrups nye roman *Jernlungen* er en drømmende fortælling om to børn og to ensomme kroppe i forvandling. Pigen Agnes ligger syg i en jernlunge på Blegdamshospitalet i København i 1952, mens poliopandemien raser. Hun husker pludselig sit tidligere liv, som et forældreløst barn, der hverken er dreng eller pige, men kaldes Dreng og vokser op i kvinden Taras hus i Ungarn i 1913. To liv med samme sjæl.

Forskellige sproglige billeder fortættes på tværs af de to liv og to maskiner, der forvandler deres kroppe. Dreng gennemlyses af en røntgenmaskine hos en læge i Budapest. *Jernlungen* hjælper først Agnes med at trække vejret, men langsomt er hendes »hud smeltet sammen med maskinen«, der »glider i et med huden«, for »snart har mennesket kontrol over maskinen, snart har maskinen kontrol over mennesket.« Det er maskinen, der forbinder Agnes til Dreng, så tiden opløses og spaltes, »forbinder kroppen med andre kroppe, der engang har levet.«

Strålerne giver Dreng sår i huden nærmest som et varsel om, hvad der vil ske, når de andre drenge opdager, at Dreng er anderledes. Anatomien flyder ud over siderne og helt ind under huden på Agnes og Dreng til »bækkenets skål«, der gennemlyses og måske kan afsløre »kønnets hemmelighed«. Begge kroppe er begge ufrivilligt i hænderne på videnskaben. Romanen er en fortælling om kroppe, der mister agens i kraft af sygdom eller blot deres anderledeshed, og her skaber Reffstrup et ikkekønnet sprog for kroppe og sex. Et sprog, der involverer ord som »æg«, »gæs«, »udklækning«, »at ægge« nogen eller at »blive plukket.«

Dreng får bryster og har et køn, der er »glat og buet som et stort hønseæg«, og ægget bliver første led i en vidunderlig ordrække. Drengene i den lilla sovesal har gæs på værelset. Både gæs, der skal plukkes og gæs, der kæles for. De får gåsehud. Gæssene sover med dem under dynenerne, der »bevæger sig som spøgelse«: »Drengene løfter fuglene op og sidder med dem i skødet, stryger over fjerene til gæssene falder til ro.«

Der vokser et drømmende begær i de to kroppe, der begge oplever seksuel nydelse for første gang, og Drengs historie forløses i en smuk forelskelse i drengen Bille: »Se

på mig. [...] Vi er ens, Bille. / Du og jeg. / Vores knogler lyser [...] Jeg står så tæt på dig, at jeg kunne dø.« Og: »Jeg vil ægge Bille med mine små buler.«

Jernlungen er en æggende, drømmende, men også skræmmende roman om længslen efter at høre til i en verden, hvor det, der i sig selv er uskyldigt og ligetil, afvises og udsættes for vold i mødet med det homogene. En tråd om modstand går igen, et billede af en kold rustning, jernlungen, der også kædes sammen med fortællingen om Jeanne d'Arc og en brændende ild. Kirstine Reffstrup kombinerer historie og magi, og mirakuløst nok virker det som det naturligste i verden.

Del artikel: [f](#) [t](#)

ANNONCE

Mest læste

SAMFUND — FEATURE

Tak til giften

I en tid hvor kunststøtten udhules og økonomiske interesser presser kunstnerne ud af deres værksteder, er sidste udvej for mange kunstnere at indgå i uhellige alliancer med virksomheder, der vil...

KULTUR — KRITIK

Magisk stemning

Når Olga Ravns 'Voksbarner' er bedst, er den en påmindelse om, hvilken potentiel kvindelig litteraturhistorie, vi er gået glip af. Desværre drukner de gode intentioner i en forceret sanselighed og...

SAMFUND — RAPPORT

Acceleration, resonans, aufhörung

Hvordan skal man forestille sig en fremtid, når samfundet befinder sig i en tilstand af permanent stabilisering? Og hvordan undgår vi at brænde både os selv og planeten af i forsøget? Atlas har været...

KULTUR — ANMELDELSE